

Kunnskapsdepartementet

Deres ref: 12/3854

Vår ref: SMR

Oslo 30. november 2012

Høring – Forskrifter om rammeplaner for lærerutdanning trinn 8 – 13

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er landets største forening for akademikere med lang høyere utdanning i tekniske- og naturvitenskapelige fag. Foreningen har per dags dato 61 801 medlemmer og mange er tilsatt i skoleverket som lektorer i realfag, yrkesfag og teknisk fagskoleutdanning. Tekna er særlig opptatt av å styrke og synliggjøre realfagenes betydning i skole, utdanning og ellers i samfunnet. Teknas kommentarer tar spesielt utgangspunkt i vårt engasjement for å rekruttere og utdanne faglig sterke realfaglærere til skolen, samtidig som forslagene er så generelle at vi mener de kan forskriftsfestes.

I denne prosessen savner vi en diskusjon om hvordan vi kvalitetssikrer opplæringen, studentveiledningen, nærheten til praksisfeltet og kandidatvurderingen ved lærerutdanningsinstitusjonene. Tekna mener det er nødvendig med en mer systematisk og kontinuerlig kvalitetsvurdering av undervisningen. Et første krav må være at lærerutdanningsinstitusjonene etablerer gode interne systemer for å følge opp egen praksis. Vi må diskutere hvordan utdanningskvaliteten kan vurderes med nasjonale kvalitetsindikatorer.

Generelt om Praktisk pedagogisk utdanning

Samtlige forskriftsforslag legger til grunn ett års varighet for praktisk pedagogisk utdanning. Tekna vil igjen utfordre og etterlyse større fleksibilitet og nytenkning rundt farbare veier inn i en vellykket lærerkarriere, også for andre enn yrkesfaglærere.

Spesielt blant våre medlemmer, realistene, oppleves kravet om ett års pedagogisk studium som en barriere. Mange som kunne tenke seg å gå fra arbeidslivet til skolen gjør det fordi de til dels har mye og god erfaring med å holde foredrag, kurs, opplæring og veiledning. De har allerede tilegnet seg verdifull pedagogisk praksis og innsikt selv om den ikke er formalisert. Tekna mener det både vil være tidsbesparende og kostnadsbesparende å tilby en kortere PPU tilpasset realkompetanse-

behovene. Det vil redusere kostnadene for den enkelte som vurderer en overgang fra næringslivet til skolesektoren. Det er viktig for Teknas medlemmer.

Generelt etterspør vi en mer kreativ og åpen innstilling til å tilrettelegge bedre for å rekruttere allerede høyt utdannede, spesielt realister, til læreryrket. Da må lærerutdanningssystemet bli mindre rigid og mer tilpasset også horisontal kompetanseutvikling i et livslangt perspektiv. Tekna vil utfordre til å diskutere nye måter: kan PPU formes som et lønnet turnusår, mot å jobbe som lærer et bestemt antall år? Kan man fordele 100 dager med praksis over for eksempel 3, 4 eller fem år?

Forslag til forskrift for faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag

Tekna støtter utformingen av felles forskrift. Tekna mener derimot det skal stilles krav om minst karakteren 3 i matematikk også for faglærerutdanningen. Matematikk er definert som grunnleggende ferdigheter som også er gjennomgående for læreplanene i praktiske og estetiske fag. Fagene er iboende muligheter til å gi elevene et annet inntrykk, visualisert og praktisk uttrykk av hvilken nytte matematikk og realfag har. Da må vi kunne forvente at faglærere kan et minimum.

Forslag til forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8 – 13

Tekna støtter forslaget om å regulere 5-årige integrerte lektorutdanninger i egen forskrift, og er positive til at studentene skal ut i en variert praksis som er en langsgående del av utdanningen. Modellen med 160 + 60 studiepoeng i de to fagene som gir undervisningskompetanse er ryddig og god, og sikrer lektorene en god faglig plattform. Vi er også svært positive til forslaget om fordypningsoppgaven som et kriterium for å kunne gå videre til fjerde studieår. Betydningen av faglig og pedagogisk kompetanse må være avgjørende for at lærere kan undervise på 8.–13. trinn.

Forslag til forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning for trinn 8–13 (PPU)

Tekna støtter forslaget om at PPU for 8 – 13 trinn skal forbeholdes søkere med mastergrad. Tekna forutsetter likevel at ordningen med realkompetansevurderingen av matematikkompetansen for mastere i teknologi videreføres, slik at vi ikke svekker rekrutteringen blant denne gruppen. Vi mener det i overgangsfasen er viktig å tilby realkompetansevurderinger til alle interesserte realister som ikke oppfyller formalkravet, og styrke mulighetene for å kvalifisere seg i arbeidsperioden. De foreslåtte forskriftsendringene må ikke svekke rekrutteringsgrunnlaget for mastere med realfag. I denne sammenhengen tenker vi spesielt på kandidater som er aktuelle til Teach First-programmet. Vi etterlyser her den samme fleksibilitetsinnstillingen som vi ser i forslagene rundt yrkesfaglærerutdanningene og PPU for yrkesfag. Tekna mener vi i større grad må tilby forkurs i matematikk ved behov. Det gjøres i andre utdanninger og bør være mulig for alle lærerutdanningene også. Hensikten må være å få gode, motiverte realfagspersoner inn i skolen.

Mange tar sin praktisk-pedagogiske utdanning på deltid over to år, mens man er midlertidig tilsatt i en lærerstilling. Tekna forutsetter at denne modellen opprettholdes. Tekna mener derimot det må være mulig også her å tilrettelegge bedre for mer fleksible løsninger knyttet rundt kravet om 60 dagers praksisopplæring. Tekna mener det er mulig å ha en mer pragmatisk innretning til ordningen

enn det er i dag, og at ordningen i større grad kan åpne opp for alternative læringsarenaer for praksisøvelser enn den gjør i dag. Tekna er av den oppfatning at det er fullt mulig å spørre hvorfor praksisøvelsene må skje på en ekstern skole? Er det for det første ikke mulig å organisere det på skolen der en er midlertidig tilsatt? Eller for skolen der en er tilsatt, men på en annen arena: Hva med å organisere praksisøvelser for realister på andre arenaer som åpner lærerne opp mot samfunnet rundt og andre aktører? Kan for eksempel flere gjøre som UiA hvor en av PPU-studentenes praksisøvelser er å planlegge og gjennomføre et undervisningsopplegg på en Newton Camp (www.newtoncamp.no)? Lignende praksisøvelser kan man også overføre til et Vitensenter eller Newton-rom. Det som bør være et ufravikelig krav, er at studenten skal få tett oppfølging og god veiledning fra lærerutdannerne.

Forskrift om rammeplan for PPU for yrkesfag og yrkesfaglærerutdanningen for trinn 8–13

Teknas medlemmer har utdanning på masternivå. Vi har ingen kommentarer til forslagene for yrkesfaglærerutdanningen spesielt, utover at kvalitetsheving og rekruttering av gode fagfolk må være målet også her.

Tekna stiller seg noe tvilende til de endrede opptaksbestemmelsene for PPU for yrkesfag i § 5. Vi har forståelse for at det foreslås en skjerping av opptakskrav. Tekna mener det derimot bør vurderes å inkludere teknisk fagskoleutdannede som opptaksberettigede i tillegg til bachelorutdannede for å søke opptak. En stor del av landets yrkesfaglærere har sin bakgrunn i yrkesteoretisk utdanning fra toårig Teknisk fagskole, og har i en årrekke fungert utmerket som yrkesfaglærere. Teknisk fagskole er en tertiærutdanning. Den gir riktignok ikke bachelorkompetanse men nivået i de tekniske fagene ligger ikke mye etter nivået i ingeniørutdanningene. I tillegg har denne gruppen selv tatt fag- og yrkesopplæring og har trolig et sterkt engasjement for fagene. Realkompetansevurderingsordningen bør også her få en rolle. Det er store problemer med å rekruttere kvalifiserte yrkesfaglærere mange steder og lønnsnivået i privat sektor gjør at kvalifiserte kandidater ikke søker. Å stramme inn opptakskravet for inntak til PPU for yrkesfag så sterkt, vil kunne redusere rekrutteringsgrunnlaget alvorlig.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Ivar Horneland Kristensen
generalsekretær